

Predikan 24 oktober 2021 21:a söndagen efter trefaldighet
”Samhällsansvar”

Matteus 22:15-22

Då gick fariséerna bort och kom överens om att försöka få fast honom för något han sade.

De lät sina lärjungar och några av Herodes anhängare söka upp honom och säga: ”Mästare, vi vet att du är uppriktig och verkligen lär oss Guds väg. Du faller inte undan för någon och ser inte till personen. Säg oss vad du anser: är det rätt eller inte att betala skatt till kejsaren?”

Jesus märkte deras onda avsikt och sade: ”Hycklare, varför vill ni sätta mig på prov?

Visa mig ett mynt som man betalar skatt med.” De räckte honom en denar,

och han frågade: ”Vems bild och namn är det här?”

”Kejsarens”, svarade de. Då sade han till dem: ”Ge då kejsaren det som tillhör kejsaren och Gud det som tillhör Gud.”

När de hörde detta blev de häpna. De lät honom vara och gick sin väg.

Nu när det är så att jag är på väg att avsluta mitt yrkesmässiga liv så blir det naturligt att jag ser bakåt, samtidigt som jag ser väldigt mycket fram emot framåt.

När jag ser bakåt så innebär det bland annat att jag inför en söndag kan ta reda på vad jag sa för tre eller sex år sedan i relation till den kommande söndagen här i kyrkan. Ni vet, evangelieberättelserna återkommer vart tredje år. Både av

nyfikenhet och kanske ett mått av begynnande slöhet tittar jag bakåt. Ibland hittar jag det som kan återanvändas, ibland ler jag över hur jag kunde säga det jag sa. Någon gång ångrar jag vad jag sagt och som idag ångrar jag att jag sa det jag sa för tre år sedan för annars, tänkte jag i början av veckan, annars kunde jag sagt det idag.

För tre år sedan sa jag följande:

Vi har läst tre texter med ett samstämmigt budskap.

Den gammaltestamentliga läsningen påminner oss om värdet av och vikten av att leva och verka i det samhälle där vi finns, vara en del av det, bidra och ta emot.

Episteltexten uppmuntrar oss också att ge till samhället men kanske framförallt att Älska; Kärleken vållar inte din nästa något ont.

Evangelieberättelsen talar, också den, om att ge; Ge till samhället det samhället behöver. Och med en tydlig uppmaning att vi dessutom ska förhålla våra liv, vår tro, till Gud... som håller hela världen i sin hand och som lever och verkar i världen.

Så, efter att ha läst och lyssnat till dessa tre texter så skulle jag faktiskt vilja våga hålla mitt livs kortaste och kanske mest kärnfulla predikan.

Lev! Älska! Betala skatt och lita på Gud!

Amen

Kort och gott! Sedan gick jag och satte mig, några tyckte att det var väl kort, andra att det var mycket innehållsrikt som det var. Själv var jag ganska nöjd med innehåll och fåordighet.

Så i början av veckan tänkte jag att den kunde jag ju ha hållit idag. Men sen tänkte jag lite mer och läste lite kommentarer om dagens texter och insåg att det fattades några aspekter i denna aldrig så kärnfulla predikan från 2018.

En teolog som ofta har bidragit till min syn på kyrka, teologi och värld är Gustaf Wingren. Han gav 1989 ut en bok med titeln *Texten talar, trettio predikningar*. Den läser jag ofta med stor behållning men det finns ju inte en predikan för varje söndag och helgdag, utan för 30 av drygt 150.

Men just inför denna söndag har han skrivit en predikan. Och den predikan gav några nya perspektiv som jag missade för tre år sedan. Perspektiv som är viktiga i relation till temat Samhällsansvar och till vår förståelse av och tolkning av en bibeltext. Bland annat lyfter han fram tre viktiga steg att ta sig an denna, och andra berättelser, ur evangelierna. Han skriver *När det är fråga om innebörden i en sådan berättelse måste man alltid stegvis flytta blicken från den punkt då ordet först talades, då satserna alltså muntligen blev till på Jesu läppar, över till den punkt då evangelisten skriftligen gav ordet en plats i sitt evangelium, slutligen över till den punkt då vi hör ordet predikas i detta nu, alltså då det för länge sedan talade och skrivna ordet får en betydelse i vårt liv.*” -slut citat

Ett mycket gott förhållningssätt då det gäller att förstå och tolka berättelserna ur evangelierna. Ett sätt som Paul Peter Waldenström, Svenska Missionsförbundets förgrundsgestalt

också var inne på i slutet av förrförra seklet *Läs inte som det står, läs som det är skrivet*.

Detta sätt att fördjupa och tänka var något som jag till dels hoppade över för tre år sedan. Alla tre texterna vi har läst har ytterligare gemensamhet i relation till temat Samhällsansvar och till den politiska situation de står i: De är skrivna under förtryck, de är skrivna i ett ofritt samhälle.

Den gammaltestamentliga texten är en uppfordran från Jeremia till Israeliterna i fångenskapen i Babylon, en uppmuntran till samhällsengagemang trots de yttre förhållandena. När det gäller episteltexten handlar det om hur den kristna församlingen ska klara sig i Rom under det förtryck som de kristna där fick utstå. Och så har vi evangelieberättelsen som utspelades i en tid då det heliga landet var ockuperat av just Romarna.

Det är i hårt pressade samhällssituationer som uppmaningarna och berättelserna blir till. Samhällssituationer som finns på många håll i världen också idag men knappast i vårt land.

Gustaf Wingren skriver vidare *Guds folk skildras såsom ett folk under främmande välde, det gäller alla de tre bibeltexter som blivit lästa för oss. Det skadar inte att vi, som nu firar Gudstjänst i ett fritt land, tänker på denna bibliska verklighet. Många människor på vårt*

jordklot lever idag under främmande härskare och förblir mitt i detta yttre öde Guds folk.

Hur kan vi förbli som en del av detta Guds folk? Hur kan vi förbli, hålla oss fast i de värderingar som kommer med, och ur, tron på Gud; skaparen, upprättaren och livgivaren, Fadern, Sonen och den heliga Anden?

Det är alldeles uppenbart att människor som lever under förtryck av ren självbevarelsedrift och av en stark längtan och av ett trotsigt hopp förmår att söka sig till och bekänna tro på Gud, kärleken. Historien är full av dessa berättelser. Vi som lever under friare former har ibland svårt att förstå det och än värre är att vi också kan ha svårare att söka oss till detta hopp, denna tro, denna kärlek... vår förnöjsamhet och självupptagenhet passiviserar oss.

Men med lite extra eftertanke kan vi nog se att vi också lever under olika förtryck, inte lika livsfarliga som krig, våld och svält kanske. I alla fall inte som folk. Men vi har andra avgudar, andra förutsättningar som påverkar oss så att vi inte ser skillnad på det som tillhör kejsaren och det som tillhör Gud, så att vi inte ser och låter oss ledas av allt det goda som skapelsen, upprättelsen, livgivandet ger oss hela tiden. Allt detta gudagivna som vi också behöver formulera och vara beredda att kämpa för.

Varje tid, varje sammanhang, har sitt förtryck, sina risker. Vi riskerar att värdera fel. Vad är det i våra liv som är att *Ge Gud det som tillhör Gud*?

Jag vill inte exemplifiera mer, jag vill bara ställa frågan till oss; till mig själv och till dig.

Risken är så oerhört stor att det blir ett moraliserande, en kvävande moralism som landar i *ska du säga* eller *jag är väl inte sämre än andra* eller *du ska alltid va bäst...* och så vidare. Detta ständiga jämförande för att hålla näsan över vattenytan eller odla vår självgodhet.

Men det är inte intressant!

Det som är intressant är vad vi gör av den oerhörda gåva som livet är. Intressant, uppfordrande och uppmuntrande.

Som vi hörde i Wolf Biermans sång Uppmuntran med svensk text av PO Enqvist: *Nej, låt dig ej förbrukas, men bruka väl din tid. Nej, låt dig aldrig kuvas, du stöder oss, vi stöder dig, vi ger varandra liv*

Så med en fördjupad kontextualitet, med en skarpare syn på hur samhällen fungerat och fungerar, var förtrycket finns och hur det ser ut. Med en stark längtan efter att vara en del av Guds Folk, den goda mänskligheten, en stark längtan efter att leva för livets och Guds skull, för alla människors skull, och inte bara för sin egen skull.

Med allt detta i ryggen skulle jag nog ändå kunna hålla samma korta kärnfulla predikan som jag höll för tre år sedan.

Lev! Älska! Betala skatt och lita på Gud!

Amen.

Vi sjunger psalm 96 *Öppna mig för din kärlek*